

NYOMDAIPAR MAGYARORSZÁGON

A NYOMDASZAT ÉS ROKONSZAKMÁK ÉRDEKEIT FELŐLELŐ SZAKLAP

A VIDÉKI NYOMDATULAJDONOSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

A lap szellemi részére vonatkozó közlemények és hirdetések Szekszárdra küldendők

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én

Felelős szerkesztő
MOLNÁR MÓR SZEKSZÁRD
Társzerkesztő
LÁNG JÓZSEF NAGYVÁRADElőfizetési ár egész évre 6 korona
Állandó hirdetések szabott árai:
1/4 oldal 20— kor. 1/2 oldal 32— kor.
1/4 oldal 7— kor.

Mult és jövő.*

1909 december 31.

Év végén sok mindenre gondol vissza az ember.

Többek közt, hogy vajjon mi jót alkottunk s nem-e vesztegettük el a minden egyébnél drágább kincset: az időt? S ha már mulasztottunk, hogyan akarjuk azt a jövőben helyrehozni.

Eszünkbe jut: mi mindent kellett és lehetett volna létrehozunk, amit nem tettünk meg, hanem engedték, hogy elnyelje az idő:

- a nyomdaipar képesítéshez való kötését;
- az egységes nyomtatvány-árszabályt;
- a hirdetés-árszabályt;
- a helyi csoportok szervezését.

A legfontosabbról: a *kollektív szerződés kidolgozásáról* nem mondhatjuk, hogy azt is az elmúlt 1909-iki esztendő morzsolta le, mert hiszen ezen nagy horderejű szociális munkának csak a kezdeményezése a múlté; a befejezés a jövő feladata.

Irtunk és beszéltünk mindenről eleget s ha szavunk egy-két lelkesebb kartárs körében visszhangra is talált, az életrevaló eszmék kivételére nem igen került sor; Pató Pállal tartván, aki mindent „jobb időkre” halasztott, mintha ilyen tétlenség mellett egyáltalán lehetne jobb időket remélni s nem éppen a legválságosabb időben kellene erős szívvvel, egy akarral összeállanunk, hogy „jobb időket” teremtsünk.

Ilyen elmélkedések közepette feltolul gyenge tehetetlenségünkben a kérdés, hogy vajjon micsoda fátum kényszerít bennünket arra, hogy ezt a sorvasztó, kegyetlen pusztulást összetett kézzel nézzük, vagy legfeljebb siránkozunk, hogy ég fölöttünk a tető s hacsak valaki nem

vállalkozik a tűz eloltására, menthetetlenül elpusztulunk.

Nem kell nagyon kiszínezni a helyzetet. Azt hisszük, mindenki tudja, érzi, hogy a baj megvan. Azt is hajlandók vagyunk elhinni, hogy ki-ki saját tehetsége szerint vállalkoznék egy jobb jövő megteremtésére, de egymagában képtelen erre, de ez mind hiábavaló igyekezet, amidőn a jó szándékot mások tudatlansága, okatlan kapzsisága, vaktában rugkapálódzása halomra dönti.

Ilyen céltalanul telik egy esztendő a másik után.

Tervezgetés, panaszkodás, elkeseredés, gyűlölködés, általános elégedetlenség. Ez a helyzet mai signaturája.

De hát mit papolunk mi itt, emberek? Igazán úgy állunk-e, hogy itt már végítéletet kell tartanunk?

Csakugyan ott állapodtunk meg már, ahonnan nincs tovább? Vagy eltörött kezünk-lábunk, miáltal merevségre leltünk kárhooztatva? Megmozdult-e alattunk a föld vagy széjjelnyílt-e, hogy elnyeljen?

Korántsem! Gonosz álom az egész! És még most is attól vagyunk úgy elkábulva. Ugy járunk-kelünk, mint a holdkórosak s csak akkor térünk észre egy kicsit, ha valaki jó hideg vízzel nyakon önt bennünket. De aztán alszunk megint tovább.

Hát megálljunk csak, urak!

Mi lenne, ha egy kicsit megdörzsölnők a szemüveget, aztán bátran, férfiasan, nyugodtan körülnéznénk, hogy hol kellene megfogni a dolog elejét.

Üljünk le egypáran, aztán hozakodjunk elő azokkal a bajokkal. Gyónjuk meg egymás bűneit, de nem azért, hogy összevezzünk e miatt, hanem hogy megtisztuljunk.

Mondja csak el Péter Pál uram, hányszor ette meg a békát, amikor lelicitálta a vármegyei munkáknál Bálint András kenyerespajtását annyira, hogy ma is arról koldulnak mindketten.

* E valóban megszívlelésre érdemes cikk lapunk újévi számára elkészve érkezett és így azt félretettük mai számunk részére. Ajánljuk kartársaink szíves figyelmébe.

Az egyik azért, mert az olcsón vállalt munkára ráfizetett, a másik meg azért, mert a keresettől elesett.

Lássa, Péter uram, máskor ilyet ne csináljon, mert ezzel csak magának árt, másnak pedig nem használ. Megtörténhetik, hogy ilyesmiért a szövetség érzékenyen megbírságolja, ami még mindig jobb, mint ha önönmagán végzi a harakirit. Az ilyen bírság vagy más fegyelmezés jobban kikurálja, mint a veszett konkurálás.

Vagy mondjuk: a személyzettel különbözik össze. Itt is közbelép a titkárság s megmagyarázza, hogy a két *szervezeti* tényező (a V. Ny. O. Sz. és a segédek szervezete) közt fönnálló szerződésnek minden körülmények közt érvényt kell szerezni. Hatalmaskodás nincs! — Persze az a fődolog, hogy *mindenki* szövetségi tag legyen.

Aztán nehezebb feladatoknál: kalkulációknál, anyagbeszerzéseknél, munkaszerzésnél, törvényes eljárásoknál stb. szinte kezére jár a titkárság.

Közbenjár a nyomdaipar érdekeinek megvédésében, stb. stb.

De hát Önöknek is össze kell állaniok, ha ott a saját fészükben valami veszedelem fenyegeti az ipart; összeállanak ahányan csak vannak, szolidaritást vállalnak, megbeszélik a dolgot, megállapodásukat közlik a központi titkársággal s ez majd megmondja, hogy mi a teendőjük. Talán azt is, hogy csak egyikük pályázzék, a többi vagy egyáltalán nem, vagy amannál jóval magasabb áron. A jó áron elnyert munkán aztán megosztozkodnak.

Ennek a rendezett állapotnak az egységes nyomtatvány-árszabály képezi az alapját.

Most már Péter uram azt találja tőlem kérdezni, hogy hol van az az egységes árszabály és különösen hol van az a központi titkárság, amely hivatva volna e fölött — (és sok más fölött) őrködni, mindenre felvilágosítást, utbaigazítást adni s a visszaéléseket megtorolni?

Hát bizony eleddig nincs meg egyik sem. Hanem, úgy tudom, hogy a nyomtatványárszabály már javában készül s ha Péter uram meg Bálint uram is hozzászól, itt-ott megrostálja, hamarosan meg is lesz. De hát bizony ez is csak papiros. Élet nincs benne. És csak akkor fog megelevenedni, ha embert is állítanak melléje, aki majd arra őrködik, hogy senki a „tilosba” ne tévedjen. Ez a silbak lenne a központi titkárság, amely most még szinte nincs meg. De hogy meglegyen, ahhoz már igazán csak az szükséges, hogy: akarjuk.

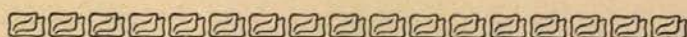
Nagyon jól tudja azt maga is, meg én is, hogy a központi titkárság sem maga a római

pápa. Az ő dolgát is felülvizsgálja valami bizottság. Hanem hát legalább lesz, aki mindnyájunk érdekében dolgozzék. Eddig pedig nem volt.

Hanem, ha talán maga is, meg Bálint kollegája is azt találnák gondolni, hogy ne szövetkezzünk, ne zabolázzuk meg a féktelen egymásratorést, hanem tegyen mindenki úgy ahogy jónak látja, akkor már csak azt az egy jó tanácsot adhatom ebben a nem jó régi esztendőben: csukja be minél előbb a boltot s lácson minél előbb valami jobb megélhetés után s ha mást nem talál, vegyen egy gesztenyesütő üstöt, álljon ki vele az utcára; biztosítom, kevesebb kockázattal és gondnal, amellet jobban megél, mint a nyomdászattól, amiről már mindezek után komolyan beszélni sem érdemes.

Különben boldog újévet kíván:

Szilveszter.

Hivatalos rész.

Békéltető-bizottsági ülések.

— Beküldött jegyzőkönyvek. —

Kaposvár, 1910 január 3. Gerő Zsigmond I. elnök az ülést megnyitja s konstatálja, hogy Szabó Lipót, dacára a meghívásnak, nem jött el, habár az ő ügyéről van szó. Azután ismerteti a napirendet, melyszerint Szabó Lipót nyomdatulajdonost 1909. évi december 22-én a kaposvári békéltető-bizottság 5 korona pénzbüntetésre ítélte azért, mert egy gépmestert, H. G.-t, a K. és F. kaposvári cégtől elcsalt, aki az igereteknek engedve, minden fölmondás nélkül, a leglehetősebb állapotban hagyta K. és F. céget és át is ment Szabó Lipóthoz. Szabó Lipót egy levélben válaszulva értesítésünkre, kijelenti: „A terhemre kirótt 5 korona pénzbírságot nem vagyok hajlandó megfizetni.” — A pénzbüntetés lefizetésére kiszabott 8 napi határidő lejárt s Szabó Lipót kaposvári nyomdatulajdonos nem fizette le a reá kiszabott 5 korona pénzbüntetést, sőt azt az üzenetet küldte, hogy: „ennek a békéltető-bizottságnak határozatait nem fogom respektálni.” — Kéri az elnök fönti üggyhöz a békéltető-bizottsági tagok nyilatkozatait. — Bodensteiner, Sebők, Kéthelyi, Szalma békéltető-bizottsági tagok elítélték Szabó Lipót nyomdatulajdonos eljárását, mire rövid vita után a békéltető-bizottság *egyhangulag* elhatározta, hogy Szabó Lipót kaposvári nyomdáját az árszabályhú nyomdák soraiból törli, illetve *blokkálja*. Ezenkívül még 10 korona mellékbüntetést szabott ki a békéltető bizottsággal szemben tanúsított illetlen viselkedéseért. — Fönti határozat tudomásul vétel végett megküldött Szabó Lipót nyomdatulajdonosnak.

A helyzet tisztázásához.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Kedves Kartársaim!

Bár a tollforgatás nem gyakorlott mesterségem, most mégis indítatva érzem magamat, hogy soraimmal felkeressem, mert, mint a „Nyomdaipar Magyarországon” régi előfizetője és buzgó hive, kötelességemnek tartom, hogy a szerkesztőség által felvetett kérdésekre én is adjak némi választ, mely, érzem, mértékadó nem lehet ugyan, de azért én mégis megkockáztatom, leginkább azért, hogy lerójam mintegy köszönetemet és elismerésem a „Ny. M.” szerkesztője iránt, aki lapjával nyolc éven át oly kitartó szívóssággal küzdött kartársai helyett közös érdekeinkért. És minthogy egyébbel a szerkesztőség működését nem méltányolhatom, legalább részt akarok venni a szellemi munkában és ezért belemegyek a kartás ur által felvetett pontozatok szellőztetésébe.

Az első kérdésre (miként lehetne az összes nyomdatulajdonosokat a szövetség tagjaiul megnyerni), meggyőződésem az, hogy csakis a kötelező társulás útján. Ennek ellenében azonban szükséges volna, hogy a szövetség a tagnak bizonyos kedvezményeket nyújtana, például felvilágosítások vagy közvetítés, közbenjárás nyújtásával.

Ezzel a kedvezménynyújtással függ egybe a második kérdés: a Budapesten létesítendő állandó titkári hivatal kérdése.

Én ez állás létesítését a *legsürgősebb szükségnek tartom*. Nem lehet azt egy rövid felszólalás keretében kifejteni, hogy mily hasznos és sokoldalu tevékenységet várhat szövetségünk a budapesti titkártól. És tegyük hozzá: eredményes munkát is. Kétségtelen, hogy Budapest, országunk gyönyörűsége fővárosa, ezidőszere Magyarországnak nemcsak a szíve, hanem az agya is. És ebben az amerikai arányokban fejlett, politikai, ipari, kereskedelmi és művészeti központban a mi szövetségünknek még csak egy kis szervi nyulványa sincs, pedig mennyi életbevágó érdekünk fűz és von minket a fővároshoz. A titkár lehetne a kapocs szövetségünk és a budapesti nyomdatulajdonosok egyesülete között, ő tarthatná fenn az érintkezést a munkások szervezeteivel; érintkezhetné a központból a tagokkal. Mindezt hivatalos uton, a szövetség nevében.

De még ennél — lehet mondani: sokkal jelentősebb lenne a magánuton kifejtendő tevékenysége a szövetség tagjainak ügyeiben. Képviselhetné őket megbízás alapján — minden magánügyükben. Felvilágosításokat adhatna ugy szakdolgozatokban, mint üzleti ügyekben. Hozzájárulhatna a hirdetésügy rendezéséhez és javításához, sőt maga is *szerkezhetne hirdetéseket*. Ezenkívül közvetítő lehetne hírlapirodalmi dolgokban is, ami nem kicsiség, tudva azt, hogy csaknem minden vidéki nyomdatulajdonos egyúttal laptulajdonos is, akit lapja technikai kiállításán kívül annak szellemi színvonala is erősen érdekel.

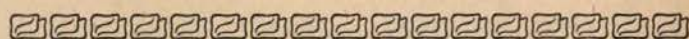
Ezek után nem is tartom szükségesnek e kérdés bővebb feszegetését. A titkári állás létesítése a legsürgősebben megvalósítandó. És ha ez meglesz és működése a szövetség egyes tagjainak kényelmét és hasznát előmozdítja és biztosítja, kétségtelen, hogy szövetségünk tagjai is hatványozott mértékben fognak megsokasodni.

Ez irányban különben még az is szükséges, hogy a kerületenkénti szervezkedés megtörténjék. Én ettől az eszmétől igen sokat várok, különösen pedig várom azt, hogy az érdeklődés az egész vonalon felkeltetvén, kartársaink felfogásában meg fog szólni a lelkiismeret szava, hogy nemcsak a szövetségünk ügyét kell felkarolniok, hanem seregestől kell csoportosulniok a „Nyomdaipar Magyarországon” támogatására is, mert egy lap, még ha a legönzettelenebb is, csupán a dicséretből és szellemi elismerésből meg nem élhet, már pedig nekünk, nyomdatulajdonosoknak, a „Ny. M.” további odaadó működésére mulhatatlanul szükségünk van, lehet mondani: épen annyira, mint szövetségünk működésére és a titkári állás létesítésére, mert ezek sikeres tevékenysége is csak a „Ny. M.” támogatásával képzelhető el.

Felszólalásom már eddig is hosszabbra terjedvén, mintsem azt gondoltam és szeretném, és így a 3-ik és 4-ik kérdésre a választ a jövő számra hagyom, feltéve, hogy azt tisztelt szerkesztő ur is úgy akarja.

Szerkesztő urnak tisztelő kartársa

F.

Valami a gépszedésről.

Szegeden felállítottak gépszedőtanfolyamot. Szükséges volt-e ezen tanfolyam, nem kutatjuk, mert találhatnánk erre vonatkozólag véleményeket pro és contra. Azt sem kutatjuk, hogy kinek a pénzén lett felállítva a tanfolyam.

Valami azonban mégis nagyon szembeötlő és tanulságos, sőt igen értékes becscsel bír éppen most, amidőn az ujonan megkötendő árszabály határozmányai bilincselik le összes gondolatainkat és félve tekintünk a közel jövő rejtelmibe.

A régi egyezmény azt mondja, hogy a gépszedőnek egy bizonyos fix fizetés ellenében „legalább” 3400 n betűből álló szedést kell szállítani óránként, ha a gépnél félénél tovább van alkalmazva.

Ausztriában és Németországban 20—40 százalékkal többet produkálnak a gépszedők a hazai minimum arányához, mint nálunk.

Nálunk az ár, illetőleg a minimális munkakötelezettség megállapításánál tisztán a könnyen mindenre kapható princípálisokra, igazabban mondva a népszerűség után hajhászó nyomdaigazgatókra vadásztak a szervezet emberei . . . és céljukat ebben is elérték.

Munkadij csak munkateljesítmény, illetve érdembe hozott tevékenység ellenében követelhető méltányosan

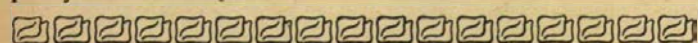
s jogosan. A munkabér sohasem túl magas, ha azt a munkás érdembe hozta és tulsok akkor, ha még oly csekélységet kap is, ha azt meg nem érdemli. A munkabér nem lehet egyenlő. Jobb, ügyesebb munkásoknak nem szabad szenvedniük rosszabb, ügyetlenebb szakértársaik miatt. De nem szabad a jobb munkások rovására a rosszabb munkásokat sem érdemük felett fizetni, mert azáltal kiöljük ezekből az ambíciót, a javulási törekvést.

A szegedi gépszédőtanfolyamon egy B modellű, új kétbetűs szerkezetű gépen soha sem dolgozott szédő, *járatlansága mellett* is $3\frac{1}{2}$ órai munkával 10.080 betűt szedett és korrigált, míg ha a gépnek szerkezetével ösmerős lett volna, legalább 15.000 betűt szedhetett volna, minden megerőltetés nélkül. A fenti mennyiségben idegen betűk, verzálisok, kövér írás és ritkítások is fordulnak elő, ami, ha még oly csekélységek is — mégis számításba veendő.

A szegedi gépszédőtanfolyamnak első nyilvános ságra került munkája tehát napnál fényesebben beigazolta, miszerint a magyarországi gépszédőtarifának összeállításánál és megállapításánál a magyarországi nyomdafőnököknek e tekintetbeni járatlanságukat használták ki a munkások és hogy azok mindig és mindenben a főnökök megrövidítésén fáradoznak.

Egy közepes gépszédőnek, akinek azonban még csak megerőltetnie sem kell magát, feltétlenül kell minimálisan és óránként 4800 n betűt korrigáltan sajtó alá szállítani, ha azt óhajtja, hogy ő tényleg gépszédőszámba menjen. Aki annyit produkálni nem képes, az még vagy nem tökéletes gépszédő, vagy gépszédősegre egyáltalában nem alkalmas.

Az új árszabály kidolgozásánál felette fontos tehát, hogy most már, amidőn a gépek mindinkább szaporodnak még a vidéken is, egy oly helyes, munkást és munkaadót egyenlően kielégítő középpontot keressünk, amelyen mindkét fél megtalálja számadását, amit csakis úgy lehetne legjobban elérni, ha az *érdembe hozott munkát* díjaznánk és a biztos fizetés merev álláspontjától elállanánk. —n.

A Kartársak szíves figyelmébe!

Szaklapunk múlt számával kilencedik évfolyamába lépett. Szükségtelennek tartjuk felsorolni mindama ténykedésünket és a közügyek érdekében eddig kifejtett működésünket, melyeknek eredményes voltát, közhasznú és célirányos törekvéseit volna hivatva bebizonyítani.

Ennek elbírálását nyugodtan bizzuk kartársainkra.

A jövő nehéz és bizonytalan eredményekkel kecsegtető, fárasztó munkájához kérjük Kartársaink szellemi támogatását.

A kölcsönös eszmecsere, nézetek ismertetése, egymás megértése, a helyzet megvilágítása és nyomdai életünkben előforduló események nyilvánosságra hozatala: feltétlen szükséges, érdekünkbe vágó teljesítése szaklapunknak.

S hogy e követelményeknek megfelelhessünk: *tisztelettel felkérjük Magyarországi összes nyomdatulajdonosait, üzletvezetőit, hogy közös ügyünk érdekét előmozdító nézeteiket, iparunk fejlesztését célzó ismeretéseiket, székhelyükön vagy a közelben előforduló nyomdászmozzanatokat, üzletalapításokat, cégváltozásokat stb. lapunk szerkesztőjével közölni szíveskedjenek.*

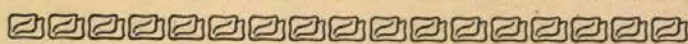
*

Ha figyelemmel kísérik iparunknak nap-nap utáni mikénti alakulását és várjuk ezzel egyszersmint helyzetünk jobbrafordulását, nem szabad elfelednünk a következő kérdések tisztázását:

1. Miként lehetne Magyarország összes vidéki nyomdatulajdonosait szövetségünk tagjaiul megnyerni?
2. Szükséges-e a vidéki nyomdatulajdonosoknak Budapesten állandó titkári hivatal létesítése?
3. Miként lehetne a vidéken jobb nyomtatványárakat létesíteni?
4. Hogy lehetne a vidéki helyi nyomdatulajdonosok ellenségeskedését megszüntetni és állandó békés viszonyt teremteni?

Ha ezen kérdések kölcsönös eszmecsere után sikeres megoldást nyernek, akkor lehet reményünk, hogy rendezett állapotokat teremthetünk szakiparunk terén.

Tűzzük napirendre e kérdéseket s szóljon hozzá minden szakmáját szerető magyar nyomdász! *A szerk.*

RÖVID ÉRTESÍTÉSEK.

Az árszabályt aláírta Soroksáron: Kaufmann Dezső; *Szilágyosmlyón:* Bölöni Sándor.

Megszűnt blokád. Az aradi békéltető-bizottság Vértesi Arnold békésgyulai nyomdáját a blokád alól föloldotta.

A tavaszi vásár ujjaszervezése. A tavaszi vásárok nagy sikere arra bírta a vásár intézőségét, hogy az intézményt állandósítsa és mint ilyent, iktassa közgazdasági intézményei sorába. A vásári intézőség most tartotta ezidei első ülését a budapesti *Kereskedelmi és Iparkamara* helyiségében. Elhatározták, hogy úgy a vásár-intézményt, mint annak irodáját állandósítják, hogy az *idei vásárt április hó 7-ike és 12-ike között, a városligeti iparcarnokban, tartják meg* a következő szakmák bevonásával: a papír, író- és rajzszerszám-, diszmu- és játéka-, üveg- és porcellán-, vegyi- és illatszer-, férfi- és női-divatáru, háziipari áru, cipőáru, apró vas- és fémáru, a sokszorosító ipar áruai és a rokonszakmák.

Egy papírgyár reorganizálása. A fiumei papírgyár részvénytársaság *Smith és Maynier* a napokban rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a 200.000 koronára csökkentett alaptőkét 1.000.000 koronányi új kibocsátással — a melyet az *Első magyar papíripar részvénytársaság* vett át — ismét fölemelték 1.200.000 koronára, úgy, hogy a részvénytársaság immár teljesen az *Első magyar papíripar részvénytársaság* csoportjához csatlakozott. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülés *Maynier* Henriket ismét megválasztotta a társaság elnökévé.

Papír és irodaszerek szállítása. A nyiregyházi kir. pénzügyigazgatóság alábbi szükségleteinek szállítására az október 18-án tartott árlejtés alapján a következő nyiregyházi cégek ajánlatait terjesztették fel jóváhagyás végett a minisztériumhoz: *Borbély Sámuel* ajánlatát papírra, *Jóba Elek* ajánlatát könyvnyomdai munkákra. Ajánlatot tettek még: *Klafter Ignác*, *Tóth Sándor* és társa nyiregyházi nyomdatulajdonosok. — A nagyszebeni m. kir. pénzügyigazgatóság, valamint a mellérendelt számvevőség és a nagyszebeni m. kir. dohányáruraktár részére az 1910—1912. években szükséges irodai szerek szállítását a november 25-én tartott árlejtésen *Budovszky Lajos* nagyszebeni cég nyerte el. Ajánlatot tettek még: *Krafft V.* (Nagyszeben), *Graef Károly* (Nagyszeben), *Magyar Vegypapír r. t.* (Budapest).

A lapok megrendelése. A Kuria érdekes és a közönséget is érdeklő ítéletet hozott, amelyben kimondja, hogy mindenki, aki huzamosabb ideig elfogadja a neki postán kézbesített lapot, annak árát még akkor is meg kell fizetnie, ha a lapot nem rendelte meg. Még érdekesebb az ítélet ama kijelentése és megállapítása, hogy az ilyen perekben nem az adós lakhelyén lévő bíróság az illetékes, hanem az, amely ott van, ahol a lapot készítik vagy postára teszik.

Az Iparoskátéról. Régen azt mondták, hogy a magyar közönség nem olvas könyvet. Ha vesz is bekötött nyomtatványt, az vagy imádságos könyv, vagy kalendárium. Hogy az előbbinek dolgában mi a helyzet, azt csak egy külön ankét tudná eldönteni, de hogy jó kalendáriumot most is szívesen vásárol a magyar iparos, azt kétségtelenné teszi az igazán mindenütt szívesen fogadott „Iparoskáté”, amely dr. Dóczi Sámuelnek, az Országos Iparegyesület ügyészének szerkesztésében immár negyedik éve megjelenik és évről-évre javul, bővül. Nincsen város, nincsen falu, amelyben legalább egy Káté nem volna, ha másutt nem, hát az ipartestületnél, vagy a szolgabírónál. Itt tudniillik már csak azért is kell, mert utbaigazítást ad a vitás ipari dolgokban. A műhelyben pedig azért jó, hogy a legfontosabb tudnivalókat népies, könnyen érthető modorban terjessze. Mert sokszor van úgy az iparosmester, hogy ilyen vagy olyan okból nem volt képes megszerezni magának azt a tudást, ami nélkül ma modern iparos nem boldogulhat. Vannak technikai, kereskedelmi, jogra, törvényre tartozó és egyéb dolgok, amelyeket tudni kell, különben kárát valljuk minden lépésnél. Ezeket a tudnivalókat — csupa jónévű szakember tollából — gyűjti össze évről-évre az Iparoskáté. Csak példaképen említjük, hogy az idén a villamos géphajtásról, a gépkenésről, nagyobb műhelyek építéséről és berendezéséről, a testi sérülések elhárításáról, a faipari technológiáról, az új adókról, a csekkről, a pályaválasztásról, az iparos házibirtokszerzéséről, az ipari kitüntetésekéről, a felsőbb bíróságok ipari döntéséről, a hirdetések módszeréről, az üzletvezetésről, a vasúti szállítás új rendjéről, az ipari mintaoltalomról, a tanoncügyről, az ipari iskolákról és végül azokról a

miniszteri határozatokról ír, amelyeket pörös ipartörvényi esetekben hoztak. Van a Káténak ipari címtára is a kamarákról, ipartestületekről, iparoskörökről, iskolákról, ipari lapokról, egyesületekről stbről. Ezért terjed ez a könyv, ezért szeretik mindentűt. Az 1910. évre szóló Káté ára 4 korona. A megrendelést így kell címezni: Iparoskáté kiadóhivatala Budapest, VI. kerület, Hajós-utca 9.

Nyilatkozat. „Nyomdaipar Magyarországon” tekintetes szerkesztőségének Szekszárd. B. lapjuk legutóbbi száma bennünket valótlanúságokkal vádol. Mivel a cikk beküldője meg nem nevezte magát, de a vállalat sincs említve, a tényállást meg nem állapítjuk, de annyit már is megjegyezhetünk, hogy a közlemény a valóságnak meg nem felel. Amennyiben a vállalat címét közölni szívesek lesznek, az adatokat rendelkezésükre fogjuk bocsátani. Mi nem szoktunk személyeskedni, hanem az ügyeket tárgyilagosan elintéznünk. Teljes tisztelettel Rigler József Ede papírneműgyár r.-t. — Ezen nyilatkozatra megjegyezzük, hogy lapunk mult számában közölt adatokat megbízható helyről vettük s ha szükségesnek mutatkozik majd, *illetékes helyen* meg fogjuk nevezni a személyt is. Valótlanúságról szóló állításukat tehát ez időszertint visszautasítjuk. Ismerik Önök igen jól azt a régi közmondást, hogy: „nem zörög a levél, ha a szél nem fujja.” Gyakran előfordult már a multban, hogy egyes kartársak panaszszaal fordultak hozzánk, hogy a Rigler-cég utazói elviszik a helyi nyomdai munkát, miáltal ők — mint adófizető polgárok — megkárosíttatnak. Ha tehát — mint egyik nálunk járt utazójuk is kijelentette — T.-r. igazgató a jövőben ezen helytelen üzleti eljárásokat megszünteti, mi örömmel vesszük ezt tudomásul s a Rigler-cégnek kartársainkkal való üzleti összeköttetése is bizonyára élénkebb lesz. De szóvá tesszük a jövőben is mindazon üzleti akciókat, melyek a vidéki nyomdák megkárosítását mozdítják elő. Szerk.

Védekezés a zugkiállítások ellen. Az az elaborátum, amelyet az Országos Magyar Kiállítási Központ a zugkiállítások és a kiállítási ügynökök által üzött szédelgések elnyomásának tárgyában kidolgoztatott, a Giard és Briere párisi cég kiadásában francia nyelven is megjelent. A 44 oldalra terjedő füzet a a zugkiállítások fogalmi körének megállapításából indul ki, ismerteti a magyar törvényhozásnak idetartozó közigazgatási és büntetőjogi intézkedéseit, ezeket összehasonlítja a külföldi jogoknak erre tartozó álláspontjával, kitér a polgári bíróságoknál kereshető jogvédelemnek kérdésére, megállapítja azokat a tanulságokat, amelyek e szembeállításból levonhatók és néhány szóban megvilágítván a kiállítások jogi személyisége körül felmerült érdekes vitát, javaslatokat tesz a kiállítások általános jogi szabályozásának részleteire nézve. A füzet, amely dr. Dóczi Sámuelnek, az Országos Iparegyesület ügyészének nevével került ki sajtó alól, minden könyvkereskedés útján megszerezhető.

Válasz Dixi urnak. Ámbár már multkor megmondtam, hogy nem polemizálok álnév alá rejtőzött egyénekekkel, mégis kénytelen vagyok Önnek itt nyíltan megmondani, hogy Ön valótlant állít. Én nem kértem fel senkit soha, hogy rólam vagy vállalatomról *dicsérőleg* nyilatkozzék. Hiszen csak nem gondolja Dixi ur, hogy egy *Zilahi Simon, Vadnai Henrik, Illés József, Engel Lajos, Sas Ede, Lenkei Lajos* stb. stb. urak az én megrendelésekre irtak volna „Önnek émelységét”. Nagyon szomorú, ha Ön olyan *tájékozatlan és rosszakaratu* és még ehhez, ily uton és módon akarná vagy szeretné a vidéki „hirdetési ügyet” rendezni.

A cellulose-papír árának szabályozása. A nyers- és tüzelőanyagok ára, valamint a munkabéreknek tartós emelkedésére való hivatkozással, a magyar papirgyárak a napokban tartott értekezletükön elhatározták, hogy a cellulose-papír árának, valamint az üzletnek általánosságban való szabályozása céljából Budapesten *Magyar Papír Unió sz. k. f. cég* alatt ellenőrző és eladási irodát szerveznek, amelynek az lesz a feladata, hogy az eladási árakat az előállítási költségekkel összhangzásba hozza.

Hirdetések díjazása. Vettük az alábbi levelet: Tisztelt szerkesztő ur! A „Mutatvány hirdetésnél” (Adler és Singer) nem kevesbé érdekes a „Fővárosi Értesítő” nyomatos ajánlata. Áttanulmányozás végett beküldöm mellékelten. Ez a „Fővárosi Értesítő” már évek óta annyira molesztálja a lapkiadókat, hogy legfőbb ideje lenne ezzel is foglalkozni a nyilvánosság előtt. Ha az ilyenfajta ajánlatokkal a lap rendszeresen és érdemlegesen foglalkoznék, idővel mégis csak elérhetnénk azt, hogy ezek a cégek más alapra fektetik üzleti elveiket, mert a t. kiadók talán megérténék, hogy az ilyfajta üzleti ajánlat nekik mégsem üzlet. Sajnos, számos vidéki lapban lehetett eddig látni a „Politzer sérvkötő” hirdetést, mely ezen „Fővárosi Értesítő” előfizetési díja ellenében került felvételre. — Persze lap-tölteléknek kell. — Azonban, hogy némely városban a lapok egymás ellen mikép dolgoznak, mellékelek egy hirdetési rendelő levelet betekintésül. — E levél szerint nagyobb, mint $\frac{1}{3}$ -ad oldal hirdetést cirka egy korona 30 fillérért vesznek fel a napilapok. — Remélhető-e

aztán, hogy a hirdetésügy rendezhető lesz a vidéken? Csak rendelkezni kell idővel, hogy többet tudnék foglalkozni én is a napról-napra rosszabodó viszonyokkal, — megtenném. — Nagykanizsa, 1910 január 5. Szives üdvözléssel Fischel Lajos. — Szívesen helyt adunk az ily, sajnos mind gyakrabban előforduló panaszoknak, hogy ezen felszólalások a legszélesebb körben is terjedjen és tudomással birjanak egyes cégek és irodák manipulációiról. Kiváncsian várjuk, vajjon az ujságkiadók kebelében alakult vidéki szakosztály megfelel-e hivatásának.

Ujabb konkurrencia. A Magyar Kereskedelmi Közlöny Budapestről több ezer számra menő könyvalaku reklámfüzetet bocsátott ki karácsony előtt, melyben a többek között feltűnően összeállított névjegytáblázatot is közöl és ajánlja 100 nyomdai uton előállított bármily nagyságu névjegy és borítékot összesen 1 frt 45 krért. Nem volna ellenvetésünk az üzletszerzés ilyen való kihasználása ellen, ha ezt egy nyomdával bíró vállalat teszi. De határozottan állást kell foglalnunk, ha egy könyvekkel, bélyegző- és pecsétnyomóárakkal és vásári portékákkal foglalkozó vállalat a mi mesterségünkbe is belekontárkodik és versenyt űz. Hisszük, hogy lesz alkalmunk ez ellen illetékes helyen is tiltakoznunk.

Nyilatkozat.

A „Papírfeldolgozó” december 25-iki 33-ik számában „Tokaj” bekezdéssel egy közlemény jelent meg, amely a tokaji Fränkel-nyomda viszonyaival foglalkozik s végkonkluzióként azt állítja, hogy „ott most szervezetlen munkások dolgoznak, mert a szervezettek terrorizmusa határt nem ismert”.

Az igazság érdekében kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a tokaji Fränkel-nyomda viszonyaival a munkások ismételt panasza folytán a miskolc-kerületi békéltető-bizottság 1909 december 1-én, illetve 8-án foglalkozott és a rendelkezésére álló bizonyítékok, valamint a helyszíni szemlére kiküldött két bizottsági tag (egy főnök és egy munkás) jelentése és javaslata alapján Fränkel Dezső tokaji nyomdatulajdonost több árszabályellenes cselekményért egyhangulag elmarasz-

BERTHOLD H., BERLIN SW

RÉZLÉNIAGYÁR ÉS BETŰÖNTŐDE RÉSZV.-TÁRSASÁG

Fiókok: Wien, Szent-Pétervár, Moszkva és Bauer & Co., Stuttgart

Nagy választék különféle körzet és betűújodonságokból, rézléniákból, vignettákból stb. :: Legnagyobb választék orosz betűkből. :: Teljes nyomdai berendezések gépekkel és segédeszközökkel. :: Szolid kivitel.

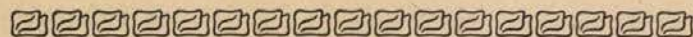
Vezérképviselő:

PUSZTAFI ZSIGMOND BUDAPEST, V., Akadémia-utca 8
aki mintákkal és ajánlatokkal szolgál.

talta és miután nevezett nyomdatulajdonos a békéltető-bizottság határozatának eleget nem tett, nyomdáját blokáta, illetve az árszabályhú nyomdák sorából törölte.

Miskolc, 1910 január 4-én.

A miskolc-kerületi békéltető-bizottság.

KÜLFÖLDI HIREK.

Nyomtatvány-áremelés. Az osztrák árszabály értelmében a munkabérek 1910 január 1-én automatické emelkedtek s ez okból kifolyólag — mint azt az osztrák főnökegyesület körlevélben tudatja — a nyomtatványok árát 8 százalékkal felemelte a jelzett időponttól.

A világ legnagyobb nyomógépe. Marinoni párisi gépgyára a napokban készült el egy Argentínába szállítandó géppel. A gép Párisból Bordeauxba lesz szállítva, hol egy e célra berendezett hajóra lesz rakva. A legnagyobb argentinai ujság részére készült ez a körforgógép, mely 40 méter hosszú, 3 méter széles és 5 méter magas. A teljesen külön, két részből álló ikerkörforgó képes külön külön óránként 15.000 drb 64 oldalas, vagy ugyanazon idő alatt 100.000 drb 8, vagy 200.000 drb 4 oldalas lapot nyomni.

Női munka. Az edinburghi nyomdászegylet átiratot intézett a nyomdatulajdonosokhoz, melyben követelik, hogy a harminc év óta fennálló rendszert, mely szerint úgy a kézi-, mint a gépszedésnél nőket alkalmaznak, szüntessék meg s 1910 január 18-ától kezdve ne állítsanak be nőmunkásokat, mert kevés a fizetésük, melyek a férfi munkások bérével nem állanak arányban s veszélyeztetli létérdeküket. A főnökök ezzel szemben elutasító álláspontra helyezkedtek s megélhetésüket látják veszélyeztetve, ha férfi munkásokat alkalmaznak s nem tudnának sem Londonnal, sem a többi vidéki városokkal versenyezni.

Érdekes bérmozgalom. Az „Eastern World“ jelenti, hogy a „Japan Gazette“ bizonytalan időre beszüntette megjelenését, mert nem hajlandó a segédek túlzott követeléseit teljesíteni. Egyes pontokat, mint például a különórák és vasárnapi munkák magasabb díjazását elfogadták, azonban a többi követeléseket a leghatározottabban visszautasították, melyek között elő

fordultak: 1. 15 perccel rövidebb munkaidő. 2. Külön díjazás a pontos kezdésért (?) 3. Minden évben javítás. 4. Mulasztásért nem szabad levonni, ha az akár egy hetet is vett igénybe s bármi okozta a mulasztást (??) stb. stb. Az üzem 51 nyomdásza lépett mozgalomba a fenti szerény (???) követelésért, kikhez másnap 15 könyvnyomó és könyvkötő is csatlakozott. Meglepő volt a sztrájkolókra, hogy a cég, mely eddig az engedékenységekben páratlan volt, rideg s a leghatározottabban elutasító magatartást tanúsított; sőt, három napi gondolkodási időt engedett személyzetének s ha a mozgalmat ez idő alatt nem fújják le, úgy semmi körülmények között sem hajlandó a sztrájkolók közül valakit visszavenni. A többi Japánban megjelenő angol lap szolidaritást vállalt a „Japan Gazette“-vel.

Nyomtatványárszabály A párisi főnökök is ugylátszik belátták, bár gyér számban, hogy a szennyviszony meggátlására az egyetlen mód az egyöntetű nyomtatványárszabály. Mult hó 29-én tartották gyűlésüket, melyen elhatározták a német árszabály alapján egy egységes nyomtatványárszabály kidolgozását. A párisi főnököknek eddig 60 tagja van.

Milyen szállításoknál nem kell bélyeg? A közszállításoknál gyakran fordult elő élesebb nézeteltérés afölött, hogy szóbeli megrendeléseknél is le kell-e róni a szerződési bélyeget. A P. H. értesülése szerint a pénzügyminiszter most véglegesen eldöntötte ezt a vitás kérdést. Nevezetesen rendeletet bocsátott ki, mely szerint közhatósági szállításoknál szóbeli árumegrendeléseknél a szerződési bélyeget csak abban az esetben kell leróni, ha a hatóság vagy hivatal között a szállítást megelőzőleg akár az egységárakra, akár egyéb feltételekre nézve iratváltás útján megegyezés vagy megállapodás létesült. Ellenben ha árjegyzék alapján minden alku és megállapodás nélkül történt akár szóbeli, akár írásbeli megrendelés, a szerződéses illeték lerovásának helye nincs.

A Lynotype a szinpadon. Egy newyorki színházban látványos szindarabot adtak, melynek egyik felvonásában, tíz Lynotype is szerepel egy szedőteremben s természetes Amerikában a hí utánzásra sokat adnak, így a valódi Lynotypekhez valódi gépszedőket is kell alkalmazni. A színház igazgatója a gépszedők

Legkiválóbb minőségű

**öntött acél
vágókések**

különböző vágógépek-
hez a legolcsóbb árak
mellett szerezhetők be

JOSEF ANGER & SÖHNE

Hauptstrasse 122

WIEN-HERNALS

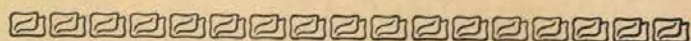
Hauptstrasse 122

egyletéhez fordult statisztikáért, mely rögtön rendelkezésére bocsátott tiz munkanélküli gépszédőt. Mielőtt az első jelenetük a próbán kezdődött volna, a tiz szedő bizalmiférfia megkérdezte a fizetést. „A szokásos 2 dollár statisztadijat fizetem.” — Köszönjük a kondiciót, de mi csak árszabály szerinti felvételek mellett dolgozunk s ez éjjeli gépszédésért 31 dollár hetenként.” Mit volt mit tenni, a színigazgató acceptálta a tiz szedőt 31 dollár hetifizetéssel. Ha vesszük, hogy ezért a fizetésért a tiz munkanélkül volt szedő esténként fél órát dolgozott, úgy csak kívánhatjuk hogy a szindarab „The Fourth Estate” mennél tovább maradjon műsoron.

Árszabálymozgalmak Ausztriában. December 1-én kötötték meg Krakkóban 17 napi harc után a betűszedők munkáltatóikkal az árszabályt. A megkötött árszabály főbb pontjai: 9 órai munkaidő, a munkabérek szabályozása úgy a munkások, mint a munkásnők részére. Az ünnepnapok díjazása. Különórák százalékkal való díjazása. Tanonc-skála. Az árszabály öt évre kötött. A galíciai munkaviszonyok, melyeket már mi is ismertettünk, a lehető legrosszabbak s úgy a krakkói, mint a lengyel szervezett nyomdászoknak hatalmas munkát kell kifejtetniök, ha a kivott engedményeket a többi galíciai városok rendezetlen viszonyaival szemben meg akarják tartani. — Brűnnben a nyomdatulajdonosok ellenállása folytán december 4-én a nyomdáknak alkalmazott könyvkötők sztrájkba léptek. A nyomdatulajdonosok a bécsi központ küldöttét visszautasították és

kijelentették, hogy csak a saját munkásaikkal állanak szóba, semmiféle külső beavatkozást nem tűnnek. Hiába történt hivatkozás arra, hogy a múltban már kötöttek árszabályt a bécsi központtal, ők hajthatatlanok maradtak és semmiféle követelést nem adtak meg. A munkáltatók sztrájkutörök utáni vágya is kielégítetlen maradt. A könyvkötők között olyan példás az összetartás, hogy egyetlen egy sem akadt, ki cserben hagyta volna harcoló táborát. A sztrájkmunka végzése a nyomdatulajdonosok és a faktorok által történik. Szép kis munka lehet, amit ezek az urak végeznek. A könyvkötőmesterek eleinte szintén a nyomdatulajdonosok álláspontján állottak s később, midőn látták, hogy hová fejlődik a harc, kezdtek békülékenyebb hurokat pengetni. A december 7-én megtartott ülésen már észlelhető is volt, hogy a brűnni könyvkötőmesterek nem óhajtanak a nyomdászok sorsára jutni. Így tehát nincs kizárva, hogy rövid időn belül a béke helyreáll a brűnni műhelyekben.

150 éves fennállását ünnepelte a németországi Bamberger Zeitung, mely 1759-ben alapítottatott mint hivatalos lap s azóta Bamberg hivatalos lapja. Ugyanazon nyomda-cég másik lapja, Bamberger Tagblatt pedig 75 éves jubileumát érte el.

Ha lapunk előfizetési díjával hátralékban volna, kérjük azt kiadóhivatalunkhoz beküldeni, hogy a lap rendes küldését akadálytalanul eszközölhessük.

Ezennel van szerencsém az igen tisztelt szakköröknek egy új könyv- és akzidenz-betűfajt bemutatni melyet

REGENT-ANTIQUA

néven hozok forgalomba. E betűfaj kiválóan alkalmas úgy könyvek mint akzidenziák előállítására s nonpareille, petit, bourgeois, garmond, cicero, tertia, text, 2 mittel, 3 cicero és 4 cicero nagyságu fokozatokban metszetett. Kimerítő mintafüzet a Regent-Antiquából, úgyszintén mintalapok az itt ugyancsak felhasznált Schwarz-weiß-körzetből érdeklődőknek ingyen és bérmentve áll rendelkezésre.

SCHOLZ EDE BETÜÖNTÖDÉJE, WIEN
XVIII. EDUARDGASSE 10. SZÁM.

Török cenzura A török kormány indexre veszi mindazon idegen könyveket, melyek a török szokások, beszédmodor vagy más egyéb ilyen balgaság ellen vétenek. A török cenzornak sok dolga van, mert neki kell az alább felsorolt hibákban leledző könyveket korrigálni, ami ugyan semmi lelkifurdalást sem okoz, de annál több munkát. Az inkriminált szavakat ki kell huzgálni s ha megunta ezt a mesterséget, úgy az egész lapot kiszakítja, nem törődve azzal, hogy a mű használhatatlanná válik. Francia lapok jelentése szerint nemcsak a régi írók, mint például: Molière, Racine, Voltaire, hanem a különben kedvelt modern írók közül is, soknak műve nem árusítható az Ozmán birodalomban. „Tücsök” a törökök által nem használt szó, mert ez mint „augusztusi rovar” ismeretes, de amennyiben a szultán augusztusban született, ha valaki ezt a szót használja, úgy felségsértést követ el. Egyáltalán augusztus hónapról beszélni tilos. Nem szabad a holdról vagy holdfényről írni, mert ezzel profanizálják Törökország szimbólumát. „Örült”, „beteg” stb. szavakat a cenzura mindig törli, ugyancsak a „vörös” szót, mert ez a „vörös szultán”-ra emlékeztet. Bor vagy szeszes italt a cenzor kitöröli, mert a jó muzulmánoknak ez tilos, ugyancsak mint felesleges szó, nem alkalmazható az „utazás”, a török ne utazzék. Ha egy török könyvkereskedőnél könyvet rendelünk, úgy azt legtöbbször nem kaphatjuk, de ha valaki szépen „beszél”, úgy megnyílik a könyvkereskedő titkos fiókja s elő kerülnek a fenti kitételeket magukban foglaló „istentelen” könyvek.

Szakkérdések. *)

Hengerek beállítása.

1. Kérdés. A mellékelt kopirnyomásnál a főszó betűi dupláznak, azaz szélükön fehér sáv képződik s mellette ismét egész vékonyan, mintha a betűnek kontúrja volna, piszkítás látszik, a többi kompressz szöveg-nél ez egyáltalán nincs.

K. J. N.

1. Felelet. Minden munkánál, ha tiszta éles nyomást és jó fedőképességet akarunk elérni, nagy súlyt kell fektetnünk a hengerek helyes állítására. Áll ez a szabály különösen a másolófestéknél, mely sokkal higabban kerül a nyomáshoz, mint a többi festékek. A henger állítása hajszál pontosan kell, hogy történjen, mert mint a levonat mutatja, ennek egyedüli oka, hogy a hengerek mélyebbre vannak állítva, neki ütdőnek a betűnek s így a betűk szélein több festék halmozódik össze, amit a nyomás aztán szétmázol. A hengert mindig úgy állítsuk, hogy a csapágyak rendesen be legyenek szorítva, egyformán mindkét oldalon leállítva. Az írásmagas ürpótlónak vagy betűnek könnyen kell a hengert forgatnia. Ha a csapágyak nagyon ki vannak kopva, úgy a hengerek „odaállítandók” s így kell beigazítani. Fáradtságos, de pontos módja a hengerek állításának, különösen ha forma van a gépben, ha a hengereket egyenként tesszük a gépbe, előreláthatóan magasabbra emel-

* Minden szakkérdésre szívesen állunk rendelkezésére karszolgálatunknak, s kérjük szíves támogatásukat nemcsak kérdésekben, hanem feleletekben is.

Szilasi J. Budapest, VII., Király-utca 81. sz.

**Lap-arany, ezüst, Folié, enyv, réz-
betűk és prés-garnitúrák** a legelőnyö-
sebb kiszolgálás mellett kaphatók.

**Telegdi Ármin és Tsa
Budapest, VI., Podmanicky-u. 59.**

**Raszterek, vonalozási
munkák, üzleti köny-
vek** igen szép kivitelben olcsó
:: árak mellett készülnek ::

**Állandó nagy raktár kész üzleti
könyvekben és vonalozott papi-
rokban.**

Kiss Ernő és Társa

Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz.

**Könyvkötő-szerszámok s diszi-
tési kellékek.** Könyvkötészeti műszerekről
szóló árjegyzék külön kérendő.

**Könyvkötő bőrök.
Swanfelder & Staffenberger**

Budapest, VII., Sütő-u. (Központi városház.)

Bőr és bőrkülönlegességek könyvkötők és
dizsműkészítők számára minden színben.

**Könyvkötő ecsetek.
Heinrich & Daniel Stiess**

Wien, IV., Bez., Wienstrasse 33.

Ecsetgyár. Raktár mindenfajta ecsetekből iskolai
Telefon 5401. célokra. Telefon 5401.

HANS WUNDER

G. M. B. H.

kő- és könyvnyomdai festékgár Wilhelmsberg, BERLIN.

Könyv- és könyomdai, fekete s színes festékek. Legjobb min-
ségű hengeranyag bármely gép számára (körforgógéphez is)

Különlegességek: „Gloria” (festék-pótanyag), megátolja
a festék lehúzóását. **Prospektus-festék.** Fénylik,
gyorsan szárad és ezért igen ajánlatos árjegyzékek nyomá-
sához. **Fényképek „Perga”** és könyvkötőfestékek. ::

Vezérképviselőség és egyedüli raktár:

GOLDSTEIN ADOLF

Budapest, VII., Kazinczy-utca 30.

Telefon 23-41.

jük az írásnál s lassan leeresztjük mindaddig, míg a a formát egyenletesen befestékezik. Ez a művelet minden egyes felhordóhengernél ismétlendő s a forma minden beállítandó henger előtt megmosandó. A hengereket beállításuk után szélein bevágjuk s így jelöljük meg sorszámát, hogy mosásnál el ne cserélődjék. Nem elég a hengereket csak akkor adjusztálni, ha újat teszünk bele, hanem ajánlatos bizonyos időközönként ellenőrizni, vajjon rendesen áll-e. r.

Árszámítás.

2. Kérdés. Igen tisztelt szerkesztő ur! Nagyon lekötelezne, ha szíveskedne a beküldött lapra vonatkozólag egy számításot csinálni, hogy mennyiért vállalatnám a nyomását:

ha a lap 4 oldalas: 3000, 4000, 5000 és 6000 példányban és minden további 100 példányt;

ha a lap 6 oldalas: 3000, 4000, 5000 és 6000 példányban és minden további 100 példányt;

ha a lap 8 oldalas: 3000, 4000, 5000 és 6000 példányban és minden további 100 példányt;

ha a lap 10 oldalas: 3000, 4000, 5000 és 6000 példányban és minden további 100 példányt.

Megjegyezni kívánom, hogy a szerződést 3 évre akarják megkötni és így tekintettel kell lennem arra, hogy a június 1-én életbelépő új árszabály meg fogja drágítani a munka előállítási árát. A papirost nem kell kalkulálnom, mert azt a lapkiadó maga szerzi be, csupán a nyomást és szedést, továbbá a hajtogatást.

Én magam már kiszámítottam ugyan, de hogy bizonyos legyek a számításom helyességében, azért kérem az önök árkiszámítását is. Ismerve az önök igazság- és ügyszeretetét, bizton remélem, hogy b. lapjuk legközelebbi számában közölni fogják ezt velem. Fogadják érte előre is hálás köszönetemet. Tisztelettel S. M.

2. Felelet. A kérdéses lap előállítási ára szedés és nyomás, mit rendelőtől kérhet:

	3000	4000	5000	6000	további 100 péld.
4 oldal	62.—	68.—	74.—	80.—	„ 1'50
6 „	96.—	106.—	116.—	126.—	„ 2'00
8 „	114.—	124.—	134.—	144.—	„ 2'50
10 „	140.—	152.—	164.—	176.—	„ 3.50

Szabad-e a kész nyomtatványban hibának maradni?

3. Kérdés. Vita tárgyát képezi most közöttünk itt Sz... n, hogy egy 40—56 ciceró méretnek megfelelő szedésű nyomtatványban 20 oldal terjedelemben, ha azt nyomdai szakkorrekter korrigálta és revidiálta, körülbelül hány hiba maradhat nyomás, azaz elkészítés után. Nagyon természetes, amennyiben mindnyájan emberek vagyunk és így a hibát elnézhetjük, tehát a legmagasabb mennyiség meghatározását kérem. Megjegyzem, a szedést árszabály szerint díjazott, jó közepes szedők szállították. K.

3. Felelet. A kérdéses dologban az a megjegyzésünk, hogy a hibákat számszerűen megállapítani lehetetlen. Nézetünk szerint a kész nyomtatványban hibának egyáltalában nem volna szabad maradni.

SÁR MÓR

Papir-lemez
gyári raktár

■ Papirhulladék, ■

■ rongy-, vas-, ■

■ fém-s nyerstér- ■

■ mékek kereske- ■

■ dése nagyban. ■

KÖZPONT: BUDAPEST, V., VISEGRÁDI-U. 98.
TELEFON 220. SZ. — FIÓK: SZEGED, RÓKUSI
FEKETEFÖLDEK 52. SZÁM. POSTAFIÓK 117.
SZÁM. — TELEFON 684. — IPARVÁGÁNY.
PAPIRHULLADÉK ÉS RONGY SELEJTEZÉSE
A PAPIR- ÉS POSZTÓGYÁRTÁS CÉLJÁRA.

DESSAUER M. ÉS FIA

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GRA-
FIKAI SZAKÜZLETE BUDAPEST, VI.
LÁZÁR-UTCA 13, OPERA MELLETT

Használt alaposan javi-
tott, valamint új könyv-
kötészeti, dobozgyári

**könyv- és kö-
nyomdai gépek**

állandó nagy raktára.

A legjobb kivitelű és
legjutányosabb árban

**könyvnyomdai,
könyvkötészeti
berendezések**

állandó nagy raktára.

VEZÉRKÉPVISELETEK:

Chn. Mansfeld, Leipzig, papiripari gépekben — L. Berens
Hamburg, rézbetűkben és körzetekben. — Wilhelm Woell-
mers Schriftgiesserei Berlin, betűkben. — Verein. Maschinen-
fabrik in Augsburg, könyv- és nyomdai gyorssajtókban

**Könyvnyomdai kövek
állandóan raktáron.**

ÁLLÁSOK KÖZVETÍTÉSE.

Művezetői állást keres 30 éves, református vallású, családos egyén, ki egy nagyobb nyomda önálló vezetésére képes, a papírismeretben, munkavállalásban és a közönséggel bánásmódban teljesen gyakorlott. Cim: a kiadóhivatalban.

Szedő-gépmester, nős, ki szakmáját tökéletesen érti, árszabályszerinti feltételek mellett állást keres azonnali belépésre. Cim: Szakáll Mihály Szeged, Alföldi-u. 30. szám.

Szedő, ki a szedés minden ágában jártassággal bír, állandó kondíciót keres árszabályhű nyomdában. Megkeresések: Áron Ferenc betűszedő Sárospatak, cimzendők.

Fiatalkompressz-szedő, esetleg merkantilszedő, árszabályhű nyomdában állandó alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Állandó kondíció. Egy kompressz- és táblázatszedő vidéken mielőbbi belépésre felvétetik, ki gépmesterséget is érti, előnyben részesül. Ajánlatokat „L. P.” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal.

Betűszedő, szorgalmas, józan életű, nős, ki szakmájában teljesen önállóan dolgozik, állását változtatni óhajtja. Elfogad munkabeosztói, vagy egy kisebb nyomdában vezetői állást. Ajánlatokat „Törekvő” jeligére a kiadóba kérek.

Szedő-nyomó azonnali belépésre, állandó kondíció mellett egy felvidéki városban felvétetik. Cim: a kiadóhivatalban „Komoly” jelige alatt.

A következő használt gépeket,

amelyeket új gépek szállításánál átvettünk, alaposan kijavítva, jóállás mellett, jutányos árban és kedvező fizetési feltételekkel eladjuk:

1 saját gyártmányú 16 oldalas iker-körforgógép, $42\frac{1}{2} \times 58$ cm. a 4 oldalas iv nagysága;
1 Augsburgeri 8 oldalas körforgógép $40\frac{1}{2} \times 55$ cm. a 4 oldalas iv nagysága;

1 König és Bauer-féle kromotypiai gyorsajtó, elő kivezető szerkezettel, 80×117 cm. nyomásfelület. Ezen ajtó bármikor üzemből is megtekinthető.

1 Johannisbergi kétszintnyomó gyorsajtó, $57\frac{1}{2} \times 98$ cm. nyomásfelület;

1 Augsburgeri dupla gyorsajtó, két nyomóhengerrel, 77×112 cm. nyomásfelület;

König és Bauer-féle dupla gyorsajtó, két nyomóhengerrel, 60×90 cm. nyomásfelület;

1 Johannisbergi accidenz-gyorsajtó, 33×47 cm. nyomásfelület;

1 Ausburgeri accidez-gyorsajtó, 31×48 cm. nyomásfelület;

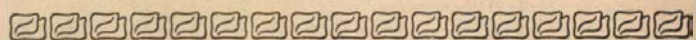
1 Neuburger-féle könyomó gyorsajtó, 80×105 cm. könyomóság.

Wörner J. és Társa gépgyára
Budapest.

Egy jó kompressz- és táblázatszedő árszabályszerinti, esetleg árszabályon felüli fizetéssel Zilahon Sere Samu könyvnyomdájában felvétetik. Aki a tömöntésben kellő jártassággal bír, előnyben részesül.

Szakképzett ügyes gépmester, ki a tömöntést, Mäser- és ölommettszést speciálisan érti, árszabályszerinti feltételek mellett állandó kondíciót keres. Cim a kiadóhivatalban.

Üzletvezetőnek vagy munkavezetőnek ajánlkozik 11 évi gyakorlattal bíró jó szakerő, ki a papírismertben, munkavállalásban és a közönséggel bánásmódban gyakorlott egyén. Csakis árszabályhű nyomdák megkereséseire válaszol. Cim a kiadóban.

VEGYES HIRDETÉSEK.

Kolozsvárt egy nagyforgalmu nyomdaüzlethez megfelelő befektetés mellett szakértő társ kerestetik.

Egészen új könyvnyomda, mely 5000 koronába került, — azonnal 2500 koronáért eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Tőkebefektetéssel társulna könyvnyomdához egy jelenleg is nyomda- és üzletvezetői minőségben, állásban levő intelligens megjelenésű nőtlen szedő-gépmester, kinek nyomtatványvállalásban, valamint papírismertben nagy praxsisa van. Csakis oly ajánlatokra reflektálók, hol a szombat és izr. ünnepnapok megtarthatása nem ütközik akadályokba. Szmuk Gábor Deés, Klein-vendéglő.

■ Első magyar kő- és könyvnyomdai ■
■ :: festék és hengeranyag-gyár :: ■

BERGER és WIRTH

Budapest, IX., Márton-utca 19. sz.

FIÓK-GYÁRAK:

Berlin, Barmen
Florenz, London
New-York, Páris
és Szent-Pétervár

Telefonszám

56—64.

TÖRZSGYÁR:

LIPCSÉBEN

FESTÉKEK GRAFIKAI CÉLOKRA

KÜLÖNLEGESSÉGEK:

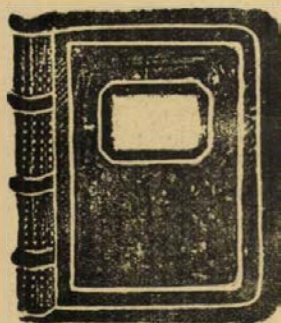
Könyvkötőfestékek dombornyomásu, színnyomásu és tégelynyomásajtókhoz; márványfestékek; fényfestékek borjubarpiros- és papirzacskönyomásra; platinfesték

HENGERÖNTŐ-MŰHELY

lapos és körforgásu gépekhez

Olcsóbb és sokkal jobb a házi öntésnél

■ „PATENT”, „VIKTÓRIA” és „BIANCA” ■
■ hengeranyag kockázott és sima táblákban ■

Papírkereskedők és nyomdászok figyelmébe! Üzleti könyveket, vonalozási munkákat és minden e szakmába vágó munkát tisztán és pontosan készít

HOFFMANN ZSIGMOND

♦♦♦♦♦ pénzügyi és üzleti könyvek gyára, vonalozóintézete ♦♦♦♦♦

Budapest, VI., Lázár-utca 13., az Operával szemben.

Gyárt és állandóan raktáron tart **bőröndpapirost = Drillpapier.**

Vidéki cégeknek kívánatra előnyös árajánlattal szolgál.

Telefon 85—48.

WALDMANN FERENC

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 43

Telefon interurban 96—19

Állandó nagy raktár

a nyomdászati szakmában előforduló papirokban ∴ Több előkelő papirgyár lerakata ∴

Különlegességek: Különféle boríték- és levélpapír, chromo, illusztrációs nyomó- és könyvpapirokban ∴ Mintát azonnal küldünk ingyen és bérmentve

PAPIRGYÁRI RAKTÁR

CÉGJEGYZŐK: ACZÉL MÁRTON ÉS BILD LIPÓT

Telefon 23—70

Telefon 23—70

ELSŐ MAGYAR

BETŰÖNTÖDE

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., DESSEWFFY-UTCA 32. SZ.

RÉZLÉLIA-GYÁRTÁS.

Dús raktárt tart magyar, német, tót, horvát, szerb, román és bolgár ékezetű könyv- és címbetűkből, körzetekből, rézléniákból és kizárásokból, továbbá a legkülönbébb ékítményekből és egyéb nyomdai felszerelvényekből

Nyomdai berendezések jutányosan foganosítottak

Galvano-
plasztika

Ólomzár-
gyártás

Bélyegző-
metszés

Mechanikai
műhely

Legyenek az Önök gépei

kicsinyek, öregek, a mai követelményeknek nem megfelelők, hajlandók vagyunk új gépek megrendelése alkalmával azokat becserélni és a ráfizetésnek kedvező fizetési határidőt adni.

Josef Anger & Söhne, vasöntöde és gépgyár, Wien-Hernals, Hauptstrasse Nr. 122.

Kremsier Gerson

Magyarország legrégebb- és legelső
:: dombormű nyomdája ::

Budapest, VI., Szerecsen-u. 37

Ajánlja a vidéki nyomdatulajdonos- és papirkereskedő uraknak műintézetét: alabástrom- és pergament-névjegyeknek, eljegyzési értesítőknél, étlapoknak, Menu-kártyáknak, üzleti és magán-levelepapírosoknak dombornyomás útján való előállítására

Levélzáró-, befőttes-tíveg- és irodai címkék tömeggyártása

Karbonpapirok, írógép-szalagok és szabada'm. „feketesarku“ másoló-kendők gyári raktára

Gyors munka, pontos kiszolgálás, olcsó árak

Crém pergament-karton névjegyekhez

25 százalékkal olcsóbban

Tessék árjegyzéket kérni ☐ Mintákat küldünk

Kliséket

mindenremű nyomtatványhoz
szép és tiszta kivitelben

pontosan és olcsón

szállít **Fischer Sipót,**

Photozinkografiai = Vállalata =

Budapest,

VIII. Tisza Kálmán-ter 2.

Vidéki megrendelések is pontosan
eszközöltek.

FESTÉKEK kő- és könyvnyomdai, valamint az összes grafikai szakmák részére. ☉ Másoló festékek. ☉ Arany- és ezüst-festékek. ☉ Kencék és hengeranyagok. Preparált papirok könyomdák részére. ☉ Könyvkötő festékek. ::

A világ legrégebb és leghíresebb nyomdai festékgyára

LORILLEUX CH. és TSA

TELEFON 3758.

BUDAPEST

TELEFON 3758.

Lerakat és iroda: IV., Ferenc-József rakpart 27.

MAGYARORSZÁGI GYÁR: 1899. és 1900. párisi világkiállításán versenyen kívüli jury-tag
BUDAFOKON GRAND ST. LOUIS :: 1904.
BUDAPEST MELLETT. **PRIX:** LÜTTICH :: 1905.
MILÁNÓ :: 1906.

11 gyár és 40 lerakat az egész világon

Alapított az 1818. évben.

BRÜDER KÖNIGSTEIN WIEN

II/I, NOVARAGASSE No. 29

Kártya - különlegességek
és papírnemük gyártása

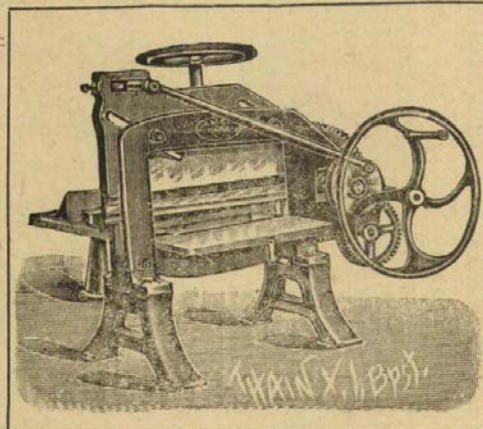
Különlegesség: Egyleti kártyák,
táncrendek- és gyászpapírokban

Frankenthali gyorsajtó

helyszűke miatt olcsón eladó, vagy nagyobb amerikaival felcserélhető. Nagyság 58×82, teljesen kifogástalan állapotban kézi- és motorüzemre felszerelve. Megkereséseket „Kitűnő gép“ címen a kiadóhivatal továbbít

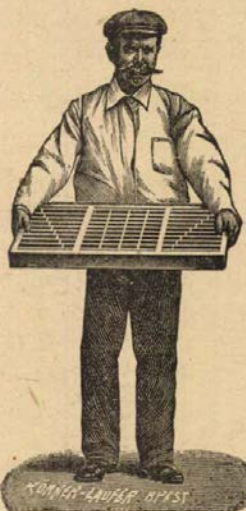
::

TELEFON 52-71.

OESTERREICHER és MÁRKUS□ GÉPGYÁRA □
BUDAPEST, VII., MUNRÁS-UTCA 14. SZ.

Saját gyártmányu amerikai tégelynyomó sajtók, papírvágó, perforáló, korrektúra-lehúzó és lemezollógépek :: Szedőhajók, sorzók, stégek, zárókarikák, vas űrstégek és különféle használt és tökéletesen javított nyomdai és könyvkötő gépek raktára. Mindenféle gépek javítása, ugyancsak teljes nyomdák áthelyezése elfogadjatik

Teljes nyomdaberendezések jutányosan szállíthatnak

Képes,
nagy ár-
jegyzék
ingyen.**Schöntag Gyula****Budapest, Váci-körút 51**Képes,
nagy ár-
jegyzék
ingyen.

Kizárólagosan csak nyomdai s
könyvkötészeti fa-felszerelvé-
nyeket készít. Állandó raktár.
Kis szekrény darabja 7 kor.
nagy szekrény drbja 9 kor.

WOLFNER MÖR
EZELŐTT
KURCZ L. és TSA.
PHOTOCINKOGRAFIAI
MŰINTÉZETE
KÉSZÍTI
A LEGJOBB
CLICHÉ
MINDENMÉ NYOMTATVÁNYHOZ
BUDAPEST
SZENTKIRÁLYI-UTCA.
13222
TELEFON: 55-52.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB BELYEGZŐGYÁRA

BIENENSTOK LIPÓT és FIA**BUDAPEST**

Deák Ferenc-utca 17.

Hazai könyvnyomdászok, könyv-
és papírkereskedőknek szállító**GYÁRTMÁNYAI:**Ruggyanta és ércbelyegzők,
üzleti és hivatalos pecsét-
nyomók, dombornyomatu pecsét-
bélyegek stb.A jelenkornak legjobb és
legmegbízhatóbb**számoló gépe**„Nonplus ultra”, mellyel
minden számot 1, 2, 3,
4-szer és tetszés szerint
akárhányszor szükséges
lehet számolni.Elvünk: ismétélárusítók-
kal kevés haszon mellett
nagy forgalmat elérni.Könyvnyomdászoknak
óriási árengedmény.

Arjegyzékek kívánatra postadíjmentesen

A frankenthali gyorssajtók és körforgógépek vezetnek!

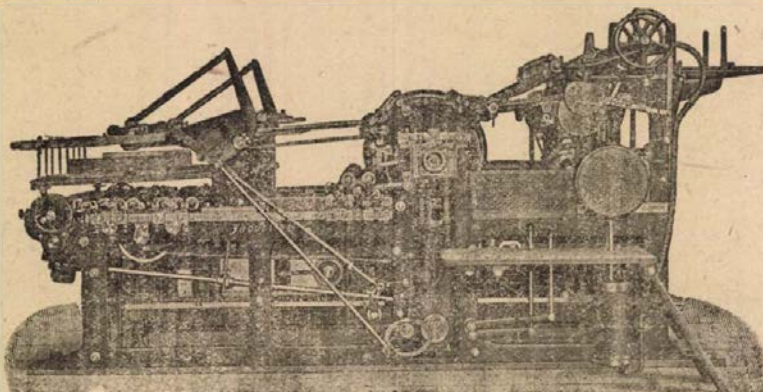
A kéttornusos „FAVORITA”

gépek a legalkalmasabbak a legfinomabb illusztráció (autotypia) és többszínnyomások előállítására.

A legtökéletesebb kéttornusos gép, mely létezik.

Legnagyobb munkaképesség!

Eredeti árjegyzék, nyomásminták és költségvetés ingyen és bérmentve.

Legfinomabb nyomóképesség!

Tartós kedvességnek örvend!

Elsőrendű referenciák és bizonyítványok.

Frankenthali
Gyorssajtógyár

ALBERT & CO. RÉSZV.-TÁRS.

Frankenthal,
Rheinbayern.

Európa legnagyobb nyomdai gépgyára.

Magyarországi vezérképviselő: Pusztafi Zsigmond, Budapest, Akadémia-u. 8.

A kétfetős Typograph olcsóságánál, magas rentabilitásánál és kiváltképp egyszerű szerkezeténél fogva a legnagyobb közkedveltségnek és fokozott érdeklődésnek örvend.

Igazolás. Bizonyítják legjobban azok a tények, hogy tavaly nyár óta, amidőn a Typograph újított szerkezetéről a szakközönség tudomást szerzett,

Óriási számu kéttypusu TYPOGRAPH kelt el.

Szombathely, 1909 május 6.

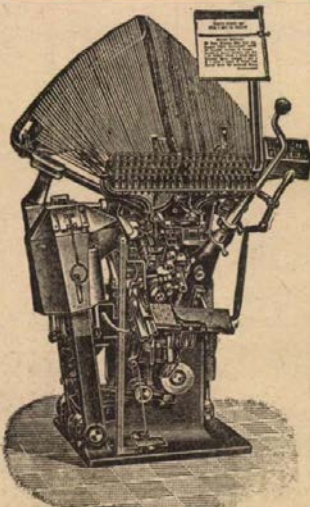
Készséggel igazolom, hogy az Önök által 1908 decemberében szállított 3 darab B. modellű Typograph-szedőgép nyomdámban kitűnően bevált. Szedésük tiszta és egyenletes, szerkezetük egyszerű és szolid, üzembiztos csak nagyon ritkán fordul elő nálunk, akkor is azonban maguk a szedők meg tudják szüntetni. Állíthatom, hogy megfelelő szedőszemélyzet alkalmazása mellett ezek a B. modellű Typographok — különösen újságszedésnél — nagyon hamar kifizetik magukat.

Vasvármegye nyomdaiállalat
Lingauer Albin.

Reval, 1909 febr. 20.

... egyebekben örömmel igazoljuk, hogy instruktorjuk személyzetünket a szállított 3 szedőgépen két napi Schichtre teljes megelégedésünkre kiképezte. A szedőképesség már eddig is 6000 betűre növekedett óránként. A gépek működésével teljesen meg vagyok elégedve. Sok utánjárás és tanulmányozás után arra a meggyőződésre jutottam, hogy a kétfetős Typographnak oly előnyei vannak, a melyek más szerkezetű gépeknél, mint pl. a Linotypnál sem a rentabilitás, sem pedig a technikai tökéletességet illetőleg nincsenek.

A. Pert.

Budapest, 1909 május 5.

1908 február óta működik nyomdánkban egy kétfetős Typograph-szedőgép és a legnagyobb örömmel konstatáljuk, hogy ezen új modell kifogástalan működésével minden tekintetben meg vagyunk elégedve.

Dacára annak, hogy a gép vegyes szedést szállít, kijelenthetjük, hogy lelkiismeretes kezelés mellett óránként legalább 6000 betűt produkál, amellyel a szedés teljesen tiszta, úgy hogy bárkinek, aki szedőgépet vásárolni szándékozik, a Typograph-szedőgépet legméltóbban ajánlhatjuk.

Európa irodalmi és nyomdai r.-t. művezetője
Schmidek m. p.

Wien, 1909 jan. 22.

1908 december óta van üzembiztos nálunk egy B. modellű Typograph szedőgép s örömmel értesíthetjük, hogy a gép kifogástalan működésével minden tekintetben meg vagyunk elégedve. A gép első sorban minden üzembiztos nélkül működik s különösen dicséretű, hogy a kitanult szedő már néhány hét után a gép konstrukcióját teljesen uralja. Különösen kiemeljük a Typograph-szedés gyönyörű, kifogástalan egyenes sorait.

Mint hogy a Typograph szerkezete rendkívül egyszerű, üzembiztos teljesen ki van zárva és ezen pont a rentabilitás tekintetében vonatkozólag nem lebecsülendő fontossága. Mi a magunk részéről nem fogjuk elmulasztani a Typograph-gépet kollégáink között minden alkalommal a legméltóbban ajánlani.

L. Beck & Sohn.

Kérjen ajánlatot, sormintákat és rentabilitás számításokat a Typograph G. m. b. H. szedőgépgyár egyedüli vezérképviselőitől Magyarországon és társországi részére:

WEINBERGER ÉS KELLNER BUDAPEST, SZOBI-UTCA 5. SZÁM

ELSŐ MAGYAR PAPIRIPAR R. T.

Legnagyobb hazai
papirgyár

Központi iroda és főraktár:

BUDAPESTEN

V., MÉRLEG-UTCA 9. SZÁM

Hét papir-, karton- és
cellulose-anyag feldolgozó
géppel

TELEPEINKEN

melyeken jelenleg 900 munkást
foglalkoztatunk, gyártunk

mindennemű fa- és pótmen-
tes miniszteri, irodai, fo-
galmazványi és nyomtató-
papirokat;

mindennemű könyv, okmány,
levél és gépiró-papirokat;

mindennemű meritett okmány
és normal-papir, állati eny-
vezés- és légen szárítással.

VÉD-

JEGY

Papir- és cellulose-gyárak:

NAGYSZABOS, MASZNIKÓ

◆ **ÖZÖRÉNY (HORKA) ÉS** ◆

HIRSCH Gömör-megyében.

Kivánatra legújabb mintáinkat
bérmentve küldjük

GYÁRAINKNAK

egyedüli különlegességei

mindennemű cellulose, supe-
rior csomagoló papírok és
ezekből — külön osztályban
készült papírzacsok;

mindennemű színes csoma-
goló, boríték, színes, író,
raglap és duplex papírok;

mindennemű kartonok, meg-
hívók és látogatójegyek.

LEGRÉGIBB GYORSSAJTÓGYÁR AZ EGÉSZ BIRODALOMBAN

Alapítatott 1848-ban.

Mödlingi gyorsajtógyár

ezelőtt Kaiser L. és Fiai részvénytársaság

BUDAPESTI FIÓKTELEP:

VII. AKÁCFA-UTCA 13.
TELEFON-SZ. 54—48.

GYÁR:

MÖDLING

WIENI FIÓKTELEP:

XVIII./1.
WÄHRINGERSTRASSE 125.

Egyszerű könyvnyomdai gyorsajtók vasuti s körmozgásu
menettel, kromó- és autotipiai-gépek front-kirakóval vagy
anélkül; „Rapid“ gyorsajtók görgőjárattal; „Doppelrapid“
Miehle-rendszerű kétfordulatu gyorsajtók; kétszin-
nyomó; dupla és könyomdai gyorsajtók. A legkülönlegesebb
körforgógépek állandó és változó alakra.

Tökéletes kivitel, gyors és igen könnyűjárás.

Új és javított gépek állandó nagy raktára.